

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

Območni uradi UVHVVR

Veterinarska zbornica Slovenije

Številka: U34405-4/2024/26

Datum: 28. 5. 2024

Zaradi enotnega izvajanja Pravilnika o izvajanju rednih uradnih veterinarskih pregledov na gospodarstvih (Uradni list RS, št. 23/06 in 57/08) v letu 2024, generalni direktor Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin na podlagi 8. točke 78. člena Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05, 90/12 – ZdZPVHVVR, 23/13 – ZZZiv-C, 40/14 – ZIN-B in 22/18) izdaja

OBVEZNO NAVODILO

o postopkih izvajanja Pravilnika o izvajanju rednih uradnih veterinarskih pregledov na gospodarstvih (v nadaljnjem besedilu: pravilnik) v letu 2024

A. SPLOŠNE DOLOČBE

I.

1. Veterinarji opravijo redne uradne veterinarske preglede v obratih s seznama za preglede obratov 2024, objavljenem v informacijskem sistemu za spremljanje, nadzor in poročanje o določenih boleznih živali »Pregledi obratov« (v nadaljnjem besedilu: EPI »Pregledi obratov«).
2. Če ima obrat, kjer se redijo perutnina in prašiči, sklenjeno pogodbo o zdravstvenem varstvu živali z veterinarsko organizacijo tipa C (v nadaljnjem besedilu: VO-C), opravi redni uradni veterinarski pregled v obratu za pogodbene živali veterinar pogodbene VO-C. Izpolnjeni obrazec vnese v EPI. Pregled obrata za ostale živali opravi veterinar veterinarske organizacije, ki ima na tem območju koncesijo in podatke iz obrazca vnese v EPI.
3. Predlog računa za povračilo stroškov izvedbe veterinarskih pregledov potrdi uradni veterinar območnega urada Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: OU UVHVVR) na podlagi poročila iz EPI.
4. Veterinarji, ki opravljajo veterinarske preglede v skladu z drugo točko tega poglavja, predložijo predlog računa za povračilo stroškov izvedbe odrejenih del in dokazila tistemu OU UVHVVR, na območju katerega so izvedli te preglede.
5. Veterinar med uradnim veterinarskim pregledom pridobi podatke, ki odražajo dejansko stanje. V poljih, ki zahtevajo vrednotenje, mora biti to strokovno utemeljeno.

B. IZPOLNJEVANJE OBRAZCA

II.

1. Podatke o obratu veterinar zbere na obrazcu za vnos pregleda obrata (v nadaljnjem besedilu: obrazec), ki je dostopen v EPI »Pregledi obratov« in jih po opravljenem pregledu v treh dneh vnese v EPI »Pregledi obratov« oziroma podatke vnaša neposredno.
2. Navodilo za izpolnjevanje posameznih delov obrazca je v Prilogi, ki je sestavni del tega obveznega navodila.

III.

Pri vnosu podatkov v EPI »Pregledi obratov« veterinar izpolni vsa zahtevana vnosna polja. Uporabniška navodila so objavljena na spletni strani <https://www.gov.si/zbirke/storitve/sistem-za-spremljanje-porocanje-in-obvescanje-o-boleznih-zivali-aplikacija-epi/>.

IV.

1. Veterinar izda imetniku živali pisno navodilo, kadar je to treba in je tako določeno v Prilogi tega obveznega navodila.
2. Veterinar imetniku živali predlaga korekcijske ukrepe in mu v registrih v obratu ter v VOLOS pomaga urediti neskladja na področju identifikacije in registracije živali.
3. Veterinar v obrazec vpiše dejansko stanje, kot ga je ugotovil ob izvajanju pregleda in rezultate pregleda vnese v EPI.

V.

OU UVHVVR izvajajo kontrolo ustreznosti izvajanja pregledov obratov v skladu s planom dela UVHVVR.

Vida Znoj

v. d. generalnega direktorja

Priloga

Navodila za izpolnjevanje obrazca

I. Podatki o pregledu

Številka zapisnika: je neponovljiva številka EPI zapisnika, ki se ustvari samodejno pri tiskanju obrazca.

Datum, ura začetka in ura zaključka pregleda: vpisati je treba dejanski čas prihoda in odhoda.

Prisotna stranka: ime in priimek ob pregledu prisotne osebe.

Veterinarska organizacija: je navedena že v predizboru in so podatki izpolnjeni avtomatsko.

Veterinar: vpiše se osebo (veterinarja), ki je dejansko opravila pregled.

II. Podatki o obratu in izvajalcu dejavnosti (imetniku živali)

Podatki o obratu, izvajalcu dejavnosti in vrstah reje so že izpolnjeni na obrazcu (pridobljeni iz VOLOS).

Če je obrat registriran za govedo, prašiče, drobnico ali kopitarje, v obratu pa se nahajajo tudi druge rejne živalske vrste, se izpolni rubrika tudi za te kategorije. Veterinar o tem obvesti Sektor za identifikacijo, registracijo in informacijske sisteme (SIRIS) z elektronskim sporočilom na (info.sir@gov.si), v katerem navede tudi številko EPI zapisnika o veterinarskem pregledu obrata.

V obratu je reja trajno opuščena: če izvajalec dejavnosti izjavi, da trajno opušča rejo, se označi okonca »opuščena reja«, kar pa še ne predstavlja pogoja za ureditev opustitve reje v VOLOS. Veterinar v takem primeru izvajalcu dejavnosti poda navodilo, da trajno opustitev reje uredi pri SIRIS v aplikaciji VOLOS.

Vse spremembe glede podatkov v obratu je dolžan ažurno urediti in javiti izvajalec dejavnosti sam.

III. Pregled

A. Številčno stanje in kategorije živali v obratu na dan pregleda

A.1.: če v obratu ni živali, se izbere ena od možnosti – »v obratu ni živali« ali »opuščena reja«.

A.2.: V posamezne rubrike se vpiše število živali po kategorijah. Če določene vrste in kategorije živali v obratu ni, vendar je reja registrirana, se za število živali vpiše »0« (ničla).

Pri vsaki živalski vrsti je treba v stolpcu označiti, če tržijo žive živali, mleko, mlečne izdelke, jajca ali meso.

Govedo:

Izberite ustrezno kategorijo živali in njihovo število

Pri govedu je treba napisati skupno število vseh živali, jih sešteti po kategorijah (teleta+ plemenske telice od 6 do 24 mesecev+ telice starejše od 24 mesecev+ molznice+ dojilje+ pitanci+ plemenski biki).

Prašiči:

Izberite ustrezno kategorijo živali in njihovo število

Koze in ovce:

Izberite ustrezno kategorijo živali in njihovo število

Perutnina in ptice v ujetništvu:

Izberite ustrezno kategorijo živali in njihovo število

Reja v turnusih DA/NE: če pri perutnini trenutno število živali bistveno odstopa od običajnega, se vpiše povprečno število živali v turnusu. Enako se postopa tudi, če v času pregleda živali ni v obratu, v zadnjih 12 mesecih pa so bile.

Dostop do zunanjih površin: izbere se ustrezni odgovor.

Drugo: napiše se število živali vrste, ki ni navedena v zgornjem opisu.

Kunci, divjad v oborah in drugo:

Izberite ustrezno kategorijo živali in njihovo število

Kopitarji:

Izberite ustrezno kategorijo živali in njihovo število

Pri pregledu kopitarjev veterinar preveri:

- ali imajo vsi kopitarji v obratu identifikacijski dokument ter da se podatki (spol, barva, znaki) ujemajo z dejanskim stanjem;
- če ima kopitar mikročip in preveri številko mikročipa;
- ali so v obratu neoznačeni kopitarji in opozori izvajalca dejavnosti, da nemudoma poskrbi za označitev; → Skrajni rok za izdajo ID je 12 mesecev po rojstvu kopitarja;
- ali so v obratu neoznačena žrebeta in opozori izvajalca dejavnosti na roke za označitev → Vlogo za identifikacijo žrebeta izvajalec dejavnosti vloži najpozneje do 30 dni po rojstvu žrebeta.

B. Dnevnik veterinarskih posegov - hlevska knjiga

B.1. vpisati je treba številko dnevnika veterinarskih posegov (DVP).

B.2. Število vpisov v zadnjih 12 ih mesecih:

Vpiše se število posegov po posameznih živalskih vrstah, vpisanih v DVP v obdobju zadnjih 12 mesecev. Za veterinarski poseg se za namen tega pregleda štejejo pregled živali, diagnostične preiskave in zdravljenje živali v obratu, ki ga izvaja veterinar (gre za prvi vpis, ne glede na to, če izvajalec dejavnosti po navodilu veterinarja nadaljuje z uporabo zdravila).

Vpiše se število abortusov* v zadnjih 12 mesecih.

Za abortus se šteje, če brejost traja:

- kobilica - manj kot 300 dni,
- krava - zgodnji abortus: manj kot 180 dni,
- krava - pozni abortus: več kot 180 in manj kot 260 dni,
- svinja - manj kot 100 dni,
- ovca in koza - manj kot 135 dni.

*Za določanje abortusov naj izvajalec dejavnosti predloži potrdilo o osemenitvi oziroma pripustu.

EPI vpisi pogini: sistem avtomatsko izpiše pogine iz EPI Patologija v obrazec.

B.3. Vpisi izvajalca dejavnosti živali o dajanju zdravil živalim

Pri pregledu DVP je treba preveriti, če izvajalec dejavnosti vpisuje dajanje zdravil živalim – izpolnjuje se v primeru izdaje zdravil izvajalcu dejavnosti (sedmi odstavek 15. člena Pravilnika o sledljivosti prometa in uporabe ter shranjevanju veterinarskih zdravil (Uradni list RS, št. 38/09 in 109/23)).

Vpis v tem delu se vnaša le za primere, ko veterinar izda zdravilo izvajalcu dejavnosti, da ga živali daje izvajalec dejavnosti sam oziroma ko izvajalec dejavnosti nadaljuje z dajanjem zdravila po navodilu veterinarja.

B.4. Odnos z veterinarsko organizacijo

Označi se razmerje med izvajalcem dejavnosti in veterinarsko organizacijo. Kot pogodba se smatra pisni dogovor med izvajalcem dejavnosti in veterinarsko organizacijo o obsegu zdravstvenega varstva živali v obratu.

B.5. Odgovorna uporaba protimikrobnih zdravil/antibiotikov za zdravljenje živali

Odgovorna uporaba protimikrobnih zdravil (antibiotikov-AB): spremlja se uporaba AB v preteklem letu in se na obrazcu označi namen.

Število zdravljenj pomeni število vpisov v DVP.

V tabeli se na ustreznih mestih po vrstah živali vpiše število zdravljenj: z vsemi AB, z izjemno uporabljenimi AB (ločeno za IPV in IPH) in z najpomembnejšimi kritično pomembnimi AB (fluorokinoloni in drugimi kinoloni, cefalosporini 3. in 4. generacije ter polimiksini).

Perutnina BRO so pitovni piščanci (brojlerji), perutnina PUR so pitovni purani, perutnina drugo je vsa ostala perutnina.

*IPH: zapiše se morebitna izjemna uporaba protimikrobnih zdravil, ki se lahko uporabijo za živali, kadar v veterinarski medicini ni ustreznega registriranega zdravila (seveda ob upoštevanju predpisane maksimalne karence).

D. Zaščita živali

D.a. Oskrba živali in bivalne razmere – splošno

V poglavju D.a veterinar preveri ustreznost bivalnih razmer in primernost načina oskrbe vseh živali vseh kategorij v obratu. Izvede vizualni pregled, pri čemer je pozoren na oskrbo z vodo in krmo, rejno stanje živali, prisotnost poškodb, znakov bolezni in higiene prostorov. Pri spodnjih trditvah od D.a.1 do 11 izbere DA, če trditev drži za vse vrste in kategorije živali in NE, če trditev ne drži za vsaj eno vrsto oziroma kategorijo živali ali če drži le delno za katerokoli vrsto oziroma kategorijo živali. Če ni prisotnih živali ali se trditev nanaša na način reje, ki ga ni v obratu, veterinar izbere NI POGOJEV.

Primer:

D.a.9: Nobena žival iz obrata ni na pašniku - NI POGOJEV.

D.a.11 Vse živali so ob pregledu na pašniku, v objektih ni živali - NI POGOJEV.

Vse pripombe v zvezi s tem poglavjem veterinar lahko vnese v Opombe v poglavju G.

D.a. 1. veterinar preveri, kakšna je voda, ali je na voljo *ad libitum* oziroma ali je poskrbljeno za ustrezno napajanje v rednih presledkih.

D.a.2.: veterinar preveri, ali je prisotna krma oziroma ostanki krme, oceni, ali je na voljo ustrezna količina in zaloga krme ter preveri skladišče krme.

D.a.3.: veterinar oceni primernost krme (pri tem preveri tudi v skladišču, silosih, ali je prisotna plesniva krma, z iztrebki umazana krma) glede na rejno stanje živali.

D.a.4.: veterinar oceni rejno stanje živali in izbere DA, če je večina živali (> 95 %) v primernem rejnem stanju po stopnjah ocene (BCS).

D.a.5.: veterinar preveri pri skrbniku živali, kako pogosto preverja zdravstveno stanje svojih živali in vizualno oceni zdravstveno stanje živali ter prisotnost poškodb, izcedkov, šepanj. Če opazi klinične znake, preveri pri skrbniku, ali je to že opazil in kako je ukrepal v zvezi z opaženimi ugotovitvami.

D.a.6.: v povezavi s prejšnjim vprašanjem, številom poginov in vpisi v DVP veterinar oceni, ali skrbnik poskrbi za živali, ki kažejo znake bolezni, ali so poškodovane in s tem preveri tudi, ali za živali skrbi primerno število ljudi z znanjem in izkušnjami.

DA če so prisotne živali s poškodbami, ki so oskrbljene, če so prisotne živali s kliničnimi znaki in so že v veterinarski oskrbi.

NI POGOJEV – če ni živali, za katere bi bila potrebna veterinarska pomoč in oskrba.

D.a.7.: veterinar preveri, ali imajo poškodovane in bolne živali tudi ustrezno ločeno namestitev. Pri privezani govedu se to vprašanje ne ocenjuje in veterinar izbere NI POGOJEV, če pa je bolna žival morda vseeno premeščena v drug del, lahko izpolni DA.

NI POGOJEV – vezana reja govedu.

D.a.8.: veterinar oceni na podlagi priporočil Nacionalnega centra za dobrobit živali (NCDŽ) in Pravidnika o zaščiti rejnih živali, ali je živalim zagotovljena svoboda gibanja.

Mnenje NCDŽ, št. dokumenta 005-5/2024-1, datum 24. 1. 2024

Za večino rejnih živali so prostorski pogoji opredeljeni v Pravidniku o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št 51/10, 70/10, 63/23 in 69/23-popr.).

To pomeni, da se za oceno primernosti prostora v katerem so nameščene živali, smiselno upoštevajo določila Zakona o zaščiti živali in Pravidnika o zaščiti rejnih živali (teleta, prašiči, nesnice, priščanci za prirejo mesa, kopitarji).

Za tiste živalske vrste oz. kategorije, za katere prostorski pogoji v pravnih aktih niso natančno določeni, pa NCDŽ predlaga smiselno uporabo spodaj navedenih priporočil (govedo, drobnica).

Govedo

Vezana reja

V Sloveniji je po ocenah strokovnih služb KGZS še vedno 75% gospodarstev s sistemom vezane reje goveda. Govedo starejše od 6 mesecev je lahko privezano na stojišču/ležišču primerne širine in dolžine. Formula za izračun minimalne širine je razdalja med kolčnima grčama živali (cm) x 2. Formula za izračun primerne dolžine je višina hrbtna živali (cm) x 1,2. (Anderson, 2008; Ceballos in sod., 2004).

Prosta reja odraslega goveda

Za krave, povprečne teže 550 kg, znaša minimalna priporočena dolžina ležalnega boksa 210 cm, minimalna širina ležišča pa 110 cm (van Eerdenburg in Ruud, 2021). V prosti reji, brez ležalnih boksov, je priporočena minimalna površina za krave 6-7 m² na posamezno žival, odvisno od pasme in telesne mase živali (Brewly in sod., 2017).

Za pitovno govedo v boksih z betonskimi rešetkami je priporočena minimalna površina 2 – 3 m² na posamezno žival, odvisno od telesne mase (FASS, 2020).

Reja drobnice

Priporočena talna površina za 60- do 75-kilogramsko ovco znaša 1,3 m² (Scott, 2010), za ovco z jagnjetom od 1,5 m² do 1,8 m² in za jagnje, težko do 20 kg, od 0,4 m² (BLV, 2018). Priporočena talna površina za ovna je 1,5-2,0 m² v skupinskem boku in 3-4 m² v posamičnem boku (Damm, 1997). Pri majhnih skupinah (cca. 10 ovc) je priporočljiva za 20 % večja talna površina na žival (Damm, 1997).

Priporočena talna površina za kozo znaša 1,30-1,70 m²/ žival (Damm, 1997). Širina prostora pri jaslih naj bi bila 0,35-0,40 m za ovce in koze (Damm, 1997). Za rogate živali morajo biti pregrade pri jaslih konstruirane tako, da se živali ne zataknejo z rogovi.

D.a.9.: veterinar si ogleda in oceni, kakšni so pašniki, ali so deli pašnikov dvignjeni, ali so tla v primeru daljšega deževnega obdobja razmočena, ali imajo živali na voljo senco, zaščito pred dežjem oziroma vetrom, preveri, ali so prisotni objekti ali nadstreški. Če živali ostajajo na prostem tudi ponoči, preveri tudi, kakšna je zaščita pred plenilci: ali je ograja, ali je dovolj visoka, mrežasta, pod električno napetostjo, ali je prisoten pastrirski pes, ali so živali ponoči zaprte v staji ipd.

D.a.10.: veterinar preveri, ali naprave za dovajanje vode, krme, odgnojevanje, prezračevanje ipd. delujejo, ali so tla neдрseča, ali so prisotni kakšni ostri robovi, štrline, drugi predmeti, ki bi lahko poškodovali živali.

D.a.11.: veterinar preveri in oceni, ali je prisotna večja količina umazanega nastilja, ali je prisoten svež nastilj, ali so na voljo druge vrste udobnih ležalnih površin (kot na primer gumijasta, penasta ležišča, laminarna ležišča, pesek...). Veterinar oceni tudi, ali je na koži večine živali prisotna večja količina iztrebkov, kar lahko nakazuje na neredno ali neustrezno odstranjevanje iztrebkov.

Sistem bo na podlagi izbranih odgovorov NE pri kritičnih trditvah avtomatsko ovrednotil ustreznost izvajanja predpisanih postopkov s področja zaščite rejnih živali po formuli:

- brez pripomb, če so izbrani odgovori DA ali NI POGOJEV BP: vse DA ali ni pogojev;
- zadovoljivo, če je en izmed odgovorov NE (ne velja za izbrane odgovore NE pri vprašanih D.a.1, 2, 6, 8);
- delno zadovoljivo, če sta izbrana dva ali trije NE, razen pri vprašanih D.a.1, 2, 6, 8;
- neustrezno, če so izbrani štiri ali več NE ali pa en NE pri vprašanih D.a.1, 2, 6, 8.

V primeru ocene delno zadovoljivo ali neustrezno bo sistem samodejno poslal elektronsko sporočilo na krajevno pristojni OU UVHVVR in na zascitazivali.uvhvvr@gov.si.

Veterinar izvede naslednje ukrepe glede na ovrednotenje:

- Zadovoljivo: veterinar izreče ustno navodilo izvajalcu dejavnosti in to zabeleži v opombo pri vprašanju G.
- Delno zadovoljivo: veterinar izda pisno navodilo izvajalcu dejavnosti.
- Neustrezno: veterinar izda pisno navodilo izvajalcu dejavnosti.

D.1. Prašiči

Obvezno se izpolni, če so v obratu prašiči. Zabeleži se stanje, ugotovljeno ob pregledu.

D.1.1. Ali imajo vsi prašiči v obratu na voljo slamo ali drug primeren manipulativni material, s katerim se zamotijo oziroma igrajo?		
DA če imajo prašiči v obratu dostop do slame ali drugega manipulativnega materiala če izberete da, vpišite v dodatno polje kodo za vrsto materiala, ki ga imajo prašiči na voljo v skladu s spodnjim pojasnilom: 1. optimalen material 2. suboptimalen material (tudi igrače iz več ustreznih materialov)	NE če prašiči nimajo dostopa do ustreznega manipulativnega materiala oziroma imajo dostop do materiala/igrač ali predmetov, ki ne morejo biti opredeljeni kot optimalen ali suboptimalen material (na primer, če so na voljo v boksih samo kovinske verige ali žoge, ali drugi plastični predmeti, se označi kot NE) PISNO NAVODILO rejcu o tem, da je potreben material oziroma kakšen je ustrezen material.	NI POGOJEV če v obratu ni prašičev

Material za zaposlitev

Material za zaposlitev mora prašičem omogočati izpolnjevanje osnovnih potreb, pri tem pa njihovo zdravje ne sme biti ogroženo.

Material za zaposlitev mora biti varen in imeti naslednje značilnosti:

- je užiten in ga prašiči lahko jejo ali vohajo;
- je žvečljiv in ga prašiči lahko grizejo;
- omogoča raziskovanje in prašiči lahko iščejo po njem;
- je premičen, omogoča preoblikovanje in ga prašiči lahko premikajo ali spremenijo njegov videz in strukturo.

Skrbnik pri materialu za zaposlitev upošteva tudi:

- trajnostni interes, kar pomeni, da material spodbuja raziskovalno obnašanje ter da se material redno menja oziroma dodaja;
- živali ga lahko manipulirajo z rilcem;
- na voljo mora biti v zadostnih količinah;
- je čist in higieničen.

1. Optimalen material

Če je material naraven in hkrati užiten, žvečljiv, omogoča ritje in ga je mogoče preoblikovati ter ni zdravju škodljiv, se šteje, da je material optimalen.

Prašiči morajo imeti na voljo najmanj en optimalni material, kot so slama, mrva (vsi posušeni odkosi s travnika), miskantus, silaža, senaža, zelena krma, gomoljnice in korenovke.

Prašič mora imeti vsak dan na voljo:

- optimalni material v obliki nastilja,
- najmanj 20 g slame, mrve ali drugega posušenega odkosa v koritih, obešankah, vedrih ali na tleh, ali
- najmanj primerljivo količino svežega ali fermentiranega optimalnega materiala, ki vsebuje najmanj 18 g suhe snovi v koritih, obešankah, vedrih ali na tleh.

2. Suboptimalen material

Suboptimalen material ne zadovolji vseh potreb in nima vseh značilnosti optimalnega materiala.

Če ni na voljo optimalnega materiala, morajo imeti prašiči na voljo najmanj dva suboptimalna materiala, ki zagotavljata zadostitev vsem potrebam, kot so zemlja, lesni oblanci, žagovina, gobji kompost, šota, narezan papir, peleti v razdelilniku, mehki neobdelani les, karton, naravne vrvi, vreče iz jute, raševinaste vreče, stisnjeno žaganje v briketih (obešeno ali fiksno pritrjeno).

Vsak dan mora biti na voljo:

- najmanj dve veji, dva bloka stisnjene materiala, dve vrvi ali dve vreči iz naravnih vlaken (juta, sisal in podobno) na 10 do 18 prašičev na najmanj 40 cm razdalji, da je omogočen dostop vsem živalim hkrati;
- najmanj ena veja, blok stisnjene materiala, vrv ali vreča iz naravnih vlaken za do deset prašičev,
- najmanj ena igrača, izdelana iz več naravnih materialov (kombinacija neoptimalnih materialov), na 10 do 18 prašičev.

Suboptimalen material izberete tudi, če skrbnik živali kombinira katerega koli od suboptimalnih materialov z neučinkovitimi materiali.

Neučinkovit material – v obrazcu označite NE

Prašiči imajo na voljo enega ali več izmed naštetih materialov: verige, plastične predmete, mehke plastične cevi, predmete iz trde plastike, trd les, žoge, gume ali dodane lizalne kamne (brez drugih materialov).

Hitro opazovanje in ocena razširjenosti poškodb/kroničnih obolenj ter resnosti stanja

Vizualni pregled: Veterinar opravi hiter vizualni pregled celotne skupine živali, da dobi splošen občutek o stanju. Išče očitne znake poškodb, kot so šepanje, krvavenje, otekanje ali znake kroničnih obolenj.

Vzorčenje: Naključno izbere vzorec živali za podroben pregled. Na primer, v primeru 100 živali, natančno pregleda 10-20 od njih in prešteje število poškodovanih živali v vašem vzorcu.

Ocena odstotka poškodb v vzorcu: Veterinar izračuna odstotek poškodovanih živali v vzorčni skupini in na podlagi izračunanega deleža vnese oceno razširjenosti v vprašalnik glede na navedbo razredov v posameznih vprašanjih.

Pozor! Razredi:

Brez pripomb < 1%

Zadovoljivo < 10%

Delno zadovoljivo < 25 %

Nezadovoljivo < 25 % - v povezavi z vprašanji D.a.5, 6, 7 (če je pri navedenih treh vprašanjih vsak enkrat izbran NE) oceniti, da gre za neustrezen nadzor skrbnika živali in neustrezno veterinarsko oskrbo živali in izdati pisno navodilo.

D.1.2.1. Ali imajo prašiči (za pitanje) v obratu skrajšane repe?		
DA če imajo vsaj nekateri prašiči v obratu skrajšane repe	NE če nima noben prašič v obratu skrajšanih repov	NI POGOJEV če v obratu ni prašičev

Vprašanje se izpolni tudi, če so v obratu samo plemenski prašiči. Če so v obratu mešane kategorije (plemenski prašiči in pitanci), se vprašanje izpolni za pitance.

D.1.2.2. Ali so se prašiči pitanci, ki imajo skrajšane repe, plegli v obratu?		
DA če so se prašiči za pitanje plegli v obratu. Vpišite, pri kateri starosti (v dneh) so bili prašičem skrajšani repi. <i>Primer:</i> 0 – na dan rojstva 1 – dan po rojstvu 4 – četrti dan po rojstvu 7 – sedmi dan po rojstvu 21 – enaindvajseti dan po rojstvu	NE če se prašiči za pitanje niso plegli v obratu	NI POGOJEV če v obratu ni prašičev za pitanje

D.1.2.3. Ali je poseg krajšanja repov vpisan v DVP?		
Enega izmed odgovorov morate izbrati, če ste pri D.1.2.2. izbrali odgovor DA. Zabeleži se stanje, ugotovljeno pri pregledu dokumentacije.		
DA če je krajšanje repov vpisano v dnevnik veterinarskih posegov	NE če se krajšanje repov opravlja v obratu, pa ni vpisano v dnevnik veterinarskih posegov PISNO NAVODILO v primeru, ko se prašičem krajšajo repi v nasprotju z 31. členom Pravilnika o zaščiti rejnih živali	NI POGOJEV če v obratu ni prašičev za pitanje ali če pri odgovoru D.1.2.1. niste izbrali DA

D.1.2.4. Ali je pri posegu krajšanja repa bila uporabljena anestezija ali dolgotrajna analgezija (preverjanje v DVP)?		
Preverite v DVP, če je pri posegu krajšanja bila uporabljena anestezija ali dolgotrajna analgezija.		
DA če je pri posegu krajšanja repa bila uporabljena anestezija ali dolgotrajna analgezija	NE če pri posegu krajšanja repa ni bila uporabljena anestezija ali dolgotrajna analgezija. PISNO NAVODILO v primeru, ko se prašičem krajšajo repi v nasprotju z 31. členom Pravilnika o zaščiti rejnih živali	NI POGOJEV če v obratu ni prašičev ali če pri odgovoru D.1.2.1. niste izbrali DA

D.1.2.5. Ali ste pri pregledu v obratu opazili, da imajo prašiči (pitanci) poškodbe na repih ali v okolici korena repa, ki kažejo na pojav grizenja repa?		
<p>DA pri prašičih so prisotne blage ali resne poškodbe na repih ali v neposredni okolici repa</p> <p>Blage poškodbe: nakazane so površinske poškodbe po dolžini repa, kjer pa ni prisotnosti sveže krvi ali otekline Resne poškodbe: prisotna in vidna je sveža kri, oteklina, prisotna je infekcija, del tkiva manjka, formirajo se kraste Če ste izbrali DA, v dodatno polje vpišite oceno deleža živali, pri katerih ste opazili poškodbe in sicer s šifro: 1, 2, 3 ali 4, kar pomeni:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <= 1 % (posamezni primeri) 2. <= 10 % (poškodbe so opazne pri največ desetini živali – približno vsaka deseta žival ima poškodbe ali kronične znake bolezni oziroma so poškodbe še redkejše) 3. <= 25 % (manj kot četrtnina živali oziroma vsaka četrta žival) 4. > 25 % (več kot četrtnina živali, lahko tudi vsaka druga ali pa vse živali kažejo znake bolezni oziroma poškodbe) 	<p>NE na prašičih ni opaziti poškodb na repih</p>	<p>NI POGOJEV izberete, če v obratu ni prašičev za pitanje</p>

Obvezno je treba izbrati enega izmed možnih odgovorov. Zabeleži se stanje, ugotovljeno ob pregledu.

D.1.3.1. Ali ste pri pregledu v obratu opazili druge vidne poškodbe ali kronične znake bolezni na prašičih pitancih?		
<p>DA če ste pri pregledu na prašičih pitancih opazili vidne poškodbe ali kronične znake bolezni, zlasti prisotnost abscesov, razjed, artritsov ali drugih oblik šepavosti ter sprememb na uhljih, označite vrsto poškodbe ter v dodatno polje vpišite delež živali, pri katerih ste opazili posamezno vrsto poškodbe in sicer s šifro: 1, 2, 3 ali 4, kar pomeni:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <= 1 % (posamezni primeri) 2. <= 10 % (poškodbe/znaki so opazni pri največ desetini živali – približno vsaka deseta žival ima poškodbe ali kronične znake bolezni oziroma so poškodbe še redkejše) 3. <= 25 % (manj kot četrtnina živali oziroma vsaka četrta žival) 4. > 25 % (več kot četrtnina živali, lahko tudi vsaka druga ali pa vse živali kažejo znake bolezni oziroma poškodbe) 	<p>NE na prašičih ni opaziti vidnih poškodb</p>	<p>NI POGOJEV izberete, če v obratu ni prašičev pitancev</p>
D.1.3.2. Ali opazite prisotnost sajavosti v reji (eksudativni epidermitis, ki ga povzroča <i>Staphylococcus hyicus</i>)?		
<p>DA če ste pri pregledu pri prašičih katerekoli kategorije opazili znake sajavosti, v dodatno polje vpišite delež prizadetih živali, in sicer s šifro: 1, 2, 3 ali 4, kar pomeni:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <= 1 % (posamezni primeri) 2. <= 10 % (poškodbe/znaki so opazni pri največ desetini živali – približno vsaka deseta žival ima poškodbe ali kronične znake bolezni oziroma so poškodbe še redkejše) 3. <= 25 % (manj kot četrtnina živali oziroma vsaka četrta žival) 4. > 25 % (več kot četrtnina živali, lahko tudi vsaka druga ali pa vse živali kažejo znake bolezni oziroma poškodbe) 	<p>NE pri živalih ni opaziti znakov sajavosti</p>	<p>NI POGOJEV izberete, če v obratu ni prašičev</p>

<p>D.1.3.4. Ali ste pri pregledu v obratu opazili vidne poškodbe ali kronične znake bolezni na svinjah in mladichah?</p>		
<p>DA če ste pri pregledu na svinjah in mladichah opazili vidne poškodbe ali kronične znake bolezni, označite vrsto poškodbe ter v dodatno polje vpišite delež prizadetih živali, in sicer s šifro: 1, 2, 3 ali 4, kar pomeni:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <= 1 % posamezni primeri 2. <= 10 % - poškodbe/znaki so opazni pri največ desetini živali – približno vsaka deseta žival ima poškodbe ali kronične znake bolezni oziroma so poškodbe še redkejše) 3. <= 25 % (manj kot četrtnina živali oziroma vsaka četrta žival) 4. > 25 % (več kot četrtnina živali, lahko tudi vsaka druga ali pa vse živali kažejo znake bolezni oziroma poškodbe) 	<p>NE na svinjah in mladichah ni opaziti poškodb</p>	<p>NI POGOJEV izberete, če v obratu ni svinj in mladich</p>
<p>D.1.3.5. Ali so vse svinje in mladice v obratu z več kot 10 svinjami in mladichami v času od 4 tednov po osemenitvi do 1 tedna pred pričakovano prasiatvijo nameščene v skupine?</p>		
<p>DA če so svinje nameščene v skupine v predpisanem obdobju najkasneje od 4. tedna (lahko že prej) po osemenitvi do enega tedna pred prasiatvijo DA tudi, če je kakšna od svinj ali mladich zaradi agresivnosti ali drugih veterinarskih razlogov nameščena individualno</p>	<p>NE če so svinje nameščene individualno, pa je v obratu 10 ali več svinj in mladich PISNO NAVODILO v primeru, ko so svinje nameščene v nasprotju s prvim in drugim odstavkom 33. člena Pravilnika o zaščiti rejnih živali</p>	<p>NI POGOJEV če je v obratu manj kot 10 svinj in mladich oziroma če v obratu ni svinj in mladich</p>
<p>D.1.3.6. Ali imajo individualno nameščene svinje (v obratu z manj kot 10 svinjami in mladichami oziroma v času, ko je individualna namestitev dovoljena) v individualnem boksu dovolj prostora za obračanje?</p>		
<p>DA če imajo svinje v individualnem boksu dovolj prostora za prosto gibanje v vse smeri</p>	<p>NE če svinje nimajo dovolj prostora za obračanje. PISNO NAVODILO v primeru, ko so svinje nameščene v nasprotju s prvim in drugim odstavkom 33. člena Pravilnika o zaščiti rejnih živali</p>	<p>NI POGOJEV če je v obratu več kot 10 svinj in mladich oziroma če v obratu ni svinj in mladich</p>

D.1.3.7. Ali so svinje, ki prasijo v obratu, v času poroda in v času laktacije vkleščene?		
DA če so svinje med in po porodu omejene v gibanju (košara, druga omejitve gibanja). V dodatno polje vpišite število dni (v povprečju), ko so svinje omejene v gibanju	NE če svinje v času poroda in laktacije niso omejene v gibanju (vkleščene)	NI POGOJEV če v obratu ni svinj in mladic
D.1.3.8. Ali imajo breje svinje, ki so restriktivno krmljene, na voljo voluminozno krmo ali krmo z visokim deležem vlaknin?		
DA breje svinje, ki so restriktivno krmljene, morajo ob osnovnem obroku dnevno prejeti še najmanj 500 g slame, mrve oziroma ustrezno količino druge vrste voluminozne krme, ki vsebuje najmanj 450 g suhe snovi (Priloga 2 Pravilnika o zaščiti rejnih živali)	NE izdati pisno navodilo izvajalcu dejavnosti	NI POGOJEV če v obratu ni svinj in mladic

D.2. Govedo

D.2.1.1. Ali je upoštevana prepoved privezovanja telet do 6 mesecev starosti?		
DA če teleta do 6 mesecev niso privezana	NE če so vsa ali nekatera teleta do starosti 6 mesecev privezana PISNO NAVODILO sistem samodejno pošlje elektronsko sporočilo na krajevno pristojni OU UVHVVR	NI POGOJEV če ob pregledu v obratu ni telet oziroma govedi mlajše od 6 mesecev

Obvezno je treba izbrati enega izmed možnih odgovorov. Zabeleži se stanje, ugotovljeno ob pregledu ter vpiše število živali.

D.2.1.2. Način reje govedi glede na tip proizvodnje. Obvezno je treba izbrati enega izmed možnih odgovorov o načinu reje in glede na tip proizvodnje. Možen je samo en izbran odgovor. Zabeleži se stanje, ugotovljeno pri pregledu in na podlagi izjave stranke. Izbere se lahko samo en način reje in en način proizvodnje.
--

Če je govedo del leta privezano, del leta na paši, odkljukate **privezana reja** in **paša**.

Če so molznice privezane, telice, starejše od 6 mesecev (namenjene za proizvodnjo mleka), pa v prosti reji, odkljukate **privezana reja** in **prosta reja**.

Če imajo živali možnost gibanja izven hleva v izpustu, ki ni poraščen z vegetacijo in paša ni možna, odkljukate **zunanji izpust poleg** (na primer) **proste reje**.

Če so v obratu izključno molznice in tržijo mleko, označite način reje v vrstici »prireja mleka«, če gre izključno za proizvodnjo mesa (tudi dojilje), označite način reje v vrstici »prireja mesa«. Če gre za prirejo mesa in mleka, označite način reje v vrstici »kombinirana reja«.

D.2.2.1. Ali ima govedo v obratu odstranjene rogove?		
DA če je najmanj eno govedo v obratu z odstranjenimi rogovi DA tudi v primeru, ko se opravlja uničevanje rožnih nastavkom teletom v dodatno polje vpišite <u>število vseh govedi</u> (telet in odraslih govedi), ki so jim bili na kakršenkoli način odstranjeni rogovi	NE če v obratu ni govedi, ki bi imela odstranjene rogove	NI POGOJEV če v obratu ni govedi

Obvezno je treba izbrati enega izmed možnih odgovorov. Zabeleži se stanje, ugotovljeno pri pregledu dokumentacije in na podlagi izjave stranke.

D.2.2.2. Ali poseg odstranjevanja rogov opravi veterinar?		
DA če opravi poseg veterinar in ga vpiše v DVP, ker je uporabil anestezijo, lokalno anestezijo oziroma analgezijo	NE če posega ni opravil veterinar PISNO NAVODILO , če se rogovi odstranjujejo v nasprotju z zahtevami 19. člena Zakona o zaščiti živali	NI POGOJEV če v obratu ni govedi oziroma se odstranjevanje rogov v obratu ni nikoli opravljal; govedo je bilo že kupljeno z odstranjenimi rogovi

D.2.2.3. Ali je v obratu prisotno genetsko brezrožno govedo?
Obvezno je treba izbrati enega izmed možnih odgovorov. Zabeleži se stanje, ugotovljeno pri pregledu in na podlagi izjave stranke.

D.2.2.4. Ali se opravlja korekcija parkljev pri kravah?
Če je odgovor NE, se D.2.2.5. ne izpolnjuje

D.2.2.5. Kako pogosto se opravi korekcija v čredi na letni ravni (vpiši) število (1, 2, 3) (1 = enkrat letno, 2= dvakrat letno, 3 = večkrat letno)

D.2.3.1. Ali ste pri pregledu v obratu opazili vidne poškodbe ali kronične znake bolezni pri molznicah?

DA če ste pri pregledu molznic opazili vidne poškodbe ali kronične znake bolezni, označite vrsto poškodbe ter v dodatno polje vpišite delež prizadetih živali, in sicer s šifro: 1, 2, 3 ali 4, kar pomeni: <ol style="list-style-type: none"> 1. < 10 % (poškodbe so opazne pri približno desetini živali – v skupini desetih živali ima poškodbe ena žival, oziroma so poškodbe še redkejše) 2. < 25 % (manj kot četrtnina živali) 3. 25 % – 49 % (manj kot pol, vendar več kot četrtnina) 4. > 50 % (več kot pol oziroma vsaka druga žival ima poškodbo) 	NE če pri molznicah ni opaziti poškodb ali kroničnih znakov bolezni	NI POGOJEV če v obratu ni molznic
---	---	---

D.3. Kopitarji

D.3.1. Način reje in kategorija kopitarjev

Obvezno je treba izbrati enega ali več izmed možnih odgovorov o načinu reje za posamezno kategorijo. Zabeleži se stanje, ugotovljeno pri pregledu in na podlagi izjave stranke.

Privez živali so v hlevu privezane	Paša živali so ves čas ali del dneva oziroma del sezone na paši, ki predstavlja glavni vir prehranjevanja	Izpust živali imajo možnost uporabe zunanjega izpusta	Reja v boks / hlevu živali se v boks / hlevu prosto gibljejo	Ni pogojev v obratu ni kopitarjev
--	---	---	--	---

Če so kopitarji del leta privezani, del leta na paši, odključate **privezana reja in paša**.

Če se kopitarji v boks/hlevu prosto gibljejo in imajo možnost uporabe izpusta, odključate **reja v boks/hlevu in izpust**.

Če imajo živali možnost gibanja izven hleva v izpustu, ki ni poraščen z vegetacijo in paša ni možna, odključate **zunanj izpust poleg (na primer) proste reje**.

Enako velja za kopitarje, ki niso namenjeni za prehrano ljudi.

E. Identifikacija in registracija živali

Vpiše se število živali, pri katerih je opažena nepravilnost. Pri tem se upošteva:

E.1. Govedo: Vpiše se število živali, ki so starejše od 20 dni in so brez obeh znamk (še niso bile označene ali so izgubile oznako). V drugo okence vpišite število nepopolno označenih govedi (ena znamka). Izvajalce dejavnosti je treba opozoriti, da morajo takoj, ko opazijo izgubo, naročiti dvojnik in ga nadomesti takoj, ko ga prejmejo.

E.2. Prašiči: Vpiše se število živali, ki niso označene, a bi morale biti (rok je najpozneje 9 mesecev po rojstvu oziroma pred premikom).

E.3. Drobniča: Vpiše se število živali, ki bi morale biti označene, a niso (rok je najpozneje 9 mesecev po rojstvu oziroma pred premikom).

E.4. Kopitarji: V zgornje okence vpišite število žrebet, starih od 1 do 12 mesecev, za katera v CRK ni oddana vloga za identifikacijo. V spodnje okence vpišite število neidentificiranih kopitarjev, ki so starejši od 12 mesecev.

E.5. Pisno navodilo se izvajalcu dejavnosti izda za katerokoli živalsko vrsto, če je število nepravilnosti večje od nič.

F. Biološki varnostni ukrepi

Preventivni in drugi ukrepi za bolezni (ukrepi, ki jih je med drugim dolžan izvajati izvajalec dejavnosti):

- reja ima izdelan načrt biovarnosti;
- razkuževalna bariera na vhodu v objekt;
- odvoz VHS;
- preprečevanje vnašanja povzročiteljev bolezni v rejo (izvajalec dejavnosti se je pred nabavo

pozanimal o zdravstvenem stanju živali, redno spremlja zdravstveno stanje živali in po potrebi pokliče veterinarja, izolacija (karantena) novo nabavljenih živali, ločevanje bolnih živali od zdravih);

- zagotavljanje preventivne dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije v objektih;
- v obratu se vodi evidenca obiskovalcev;
- preprečen je stik domačih z divjimi prašiči:

Ocena bioloških varnostnih ukrepov se nanaša na cel obrat, ne glede na to, koliko vrst živali je v obratu.

F.2. Pisno navodilo se izvajalcu dejavnosti izda, če je z NE označena vsaj ena od točk **F.1.**, ki bistveno vpliva na tveganje za vnos in širjenje bolezni.

G. Opombe

Opombe so namenjene vpisu dodatnih ugotovitev ob pregledu in NE spreminjanju podatkov o obratu (GMID).